

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Gând luminat

(+). Un mănunchiu de studenți universitari s'au întrunit în vara acestui an la mănăstirea Prislopului din Țara Hațegului, pentru întremare sufletească. Preoți dintre cei mai distinși le-au ținut conferințe cu caracter religios-social-cultural și cuvântări duhovnicești. Zilele petrecute acolo în sfântă reculegere, de sigur că vor fi trecute de toți cei ce au luat parte la acele exerciții spirituale, printre cele mai luminoase și mai bogate ale vieții lor. Și nu va fi unul care să nu fi gândit întru sine: De asemenea fericire să mai avem parte și altădată, noi toți cei de acum, și alții mulți-mulți. Toți câți vreau refacere și întărire întru Domnul.

Gând luminat și binecuvântat este acesta. Razimă pe adevărul vestit de Mântuitorul: Că nu numai cu pâine trăește omul. Deprinderile sufletești, așa cum se fac ele în spiritul Bisericii lui Hristos — oricare ar fi metoda ce se observă în finerea lor — sunt o hrană spirituală neasemuită. Papa Pius XI de binecuvântată pomenire le-a preamărit după cuvântă printr-o enciclică specială (Mens Nostra). După dânsul exercițiile spirituale sunt un mijloc unic în felul său pentru a dobândi mântuirea de veci, și nu pregetă să afirme că e neînchipuit de mare numărul acelor cari, în singurătatea exercițiilor spirituale, și-au pus în rând lumea internă, ieșind din ele înrădăcinași și bine zidiți pe temelii Hristos, plini de lumină lăuntrică, copleșiți de bucurie sfântă și străbătuți de pacea care covârșește toată mintea. Pentru că exercițiile spirituale sunt un antidot eficace, care ferește pe om de primejdia de a fi cutropit de greutatea grijilor pământestii. Exercițiile spirituale îl strung pe om să nu se deie plainic comodităților și plăcerilor acestei vieți; ele îl apără să nu se molipsească de vederile și de principiile de viață ale materialismului. — Și când nu-i expus creștinul, oricare creștin, oricând, tuturor acestor primejdii?

Deprinderile sufletești ale studenților universitari la mănăstirea Prislopului actualizează din nou o idee ce a mai fost ventilată la acest loc: Ne trebuie o casă anume pentru exercițiile spirituale pentru mireni; ne trebuie o Manreză! Locuri potrivite pentru aceasta avem mai multe. Unul e Prislopul hațegan, cu împrejurimile lui liniștite și sănătoase. Dar și Lupșa din Țara Moșilor e admirabilă pentru așa ceva. Adevărat că acum n'avem acolo decât mănăstirea multiseculară ce-și așteaptă curioșii chinoviști cari să-i deie nouă strălucire. — De ce să nu se facă începutul cu atât de binevenita casă pentru exerciții spirituale? Aici piedecă va fi nu lipsa de puteri, ci lipsa de pricepere, și te miri ce ambiție păcătoasă. Ceeace să nu mai fie!

Păstori de fiecare zi

Activitatea din șapte în șapte zile nu este o pastorație a preotului ci, mai degrabă, împlinirea unor funcțiuni de elementară administrație. Nici botezele, cununile, astrucațiile, maslurile și feștaniile nu prea sunt altceva.

Pe lângă aceste activități sporadice și fixe, sunt cele de fiecare zi, — ori când, — ori unde. Preotul îndeplinește o permanentă prezență misionară, în toate domeniile de trăire ale credincioșilor. — El este un factor de multiple afirmări, îndrumătoare, reparatorii și creatoare. Toate acestea, întru Domnul, pentru oamenii de pe pământ, de a le da condiții mai bune de viață spirituală și — materială.

Preotul e un mare practician, — un sociolog creștin, misionar. El este întâiul și cel mai ascultat factor, de o impunătoare autoritate (nu prin ce afirmă cu vorbele, ci prin aceea ce înfăptuiește) în satul sau orașul în care păstorește.

Pe plan social, colaborează armonios cu Școala, sporind frumoasele învățături, contribuind în adâncime la ridicarea culturală a satelor. Școala și Biserica, — preotul și dascălul sunt cele două colonne de granit pe care se întemeiază viața satelor. Preotul nu poate să-și aroage un titlu de superioritate față de învățător prin diplomele sale de Baccalaureat sau cea de Teologie, — dacă tocmai e vorbă de superioritate, aceea se afirmă prin rosturile împlinite în mijlocul credincioșilor ca preot, prin vasta sa spiritualitate, prin cutremurătoarea dăruire de sine întru fericirea și înălțarea morală a fiilor sufletești.

După Biserica, Școala — preotul se va simți a fi același factor și în cadrul Căminelor Culturale, — cămine pline de lumină creștină ce radiază în sufletele satelor frățietate activă, spre binele comun. După Școală, Căminul e cealaltă mână dreaptă a Bisericii și a preotului. Nu se pot lăsa treburile educative și instructive ale satului numai în spinarea și așa destul de îngârbovită a dascălului. Preotul e chemat nu să dea „o mână de ajutor“, ci să se înhame cu entuziasm și la acest jug al obligațiilor și bucuriilor pământene — toate întru ridicarea bunăstării morale-materiale a credincioșilor săi, pe cari îi păstorește cu atâta pasiune întru Domnul și nesațiu întru a-și da un cât mai înalt sens existenței sale misionare, pe pământ.

Preotul trebuie să redevină factorul de justiție socială, în sat, —: cuvântul său să devină o sentință executată cu încredere de către cei în diferite și atât de felurite pricini. Preotul deci, un factor de conciliere și armonizare, și scutindu-și credincioșii de atâtea

suferințe și nenorociri grave, de multeori. Preoții de demult, după câte știm, și-au îndeplinit acest rol, cu atâta autoritate și ascultare. Se macină în viața satelor atâtea suferințe, — se consumă în tăcere, sau în scrâșnirea răsunătoare a dinților, atâtea tragedii, — mocnesc atâtea uri și adversități, —: preotul are o atât de superioasă chemare a le îndulci și netezi, cu vorba și fapta sa, — el, preotul, care cade-se a fi în mod practic, aievea, doftorul sufletelor. Sunt atâtea maladii și boli grave, de ordin moral, pe care nu le poate trata și vindeca nimeni pe lume, decât bunul preot. În complexul vieții omenestii, cu atâtea întortochiate suferințe și nemulțumiri, numai preotul poate interveni cu rezultat binefăcător. Dacă ar ști preoțimea noastră ce mare rol are în aceasta privință și cât sunt de așteptați de către credincioși în adâncile tainite ale sufletului omenesc, ar onora și ei reciproc, cu largă dragoste, duioasa încredere ce li se acordă. Dacă ar ști! Dacă ar căuta, ar ști. Și, mulți s'ar transforma în aceea ce așteaptă omenirea dela ei și rosturile lor...

O trusă sanitară-umană și veterinară e atât ne necesară, la casa preotului.

Prin micile atențiuni se captează marile azeziuni și asociații morale.

Folosul practic al acestor farmacii, e de nediscutat.

Pentru convertirea oamenilor la mai dreapta credință, aceste mijloace sunt atât de ușoare și la îndemâna fiecăruia dintre noi, care socoate că are atâtea obligații față de semenii săi. Hristos a tămăduit pe atâția. Să-i urmeze exemplul acei ce sunt urmașii Apostolilor Lui...

Acelaș factor de îndrumător al vieții economice, după părerea noastră umilă, cade-se a fi preotul satelor. Consumuri, — Cooperative, — Președinte, — nu. Să fie careva dintre oamenii cei mai vrednici. Preotul să se mulțumească simplu cu președinția spirituală, — să-și îndeplinească meritos sarcina grea de contabil al faptelor bune ale credincioșilor săi, — și să fie pe deplin mulțumit dacă va încasa la tot pasul atâtea și atâtea sentimente de prețuire și respectuoasă recunoștință. E plata cea mai prețioasă a atâtor ostenele ale sale, — și, pentru preot, e cel mai mare preț.

Dacă un astfel de preot se va bucura de o vrednică soție, darul lui Dumnezeu —, suntem siguri că satul acela, în care activează, poate servi ca un sat model, chiar dacă nimeni nu are Radio în sat, sau vre-o bicicletă, iar halta e departe la 40 km.

*

Va spune vre-un preopinent de bună credință —: Cam multe ceri dta...

Eu nu cer, ci fixează anumite constatări și adevăruri, pe hârtia adevărilor reale. Le cere aceste lucruri rosturile Bisericii și chemarea preotului. Că până aci nu s'au pus asemenea probleme, atât de deschis, în judecata noastră, nu e un motiv să credem că toate au mers bine până aci.

Suntem obligați să spunem adevărul, — să punem o diagnoză bolnavului, spre a ști ce este de făcut pentru eliminarea microbilor boalei, spre a salva pacientul dacă, fiindu-ne atât de prețios, dorim să vieze și încă mai multă viață să aibă.

Numai semidoctul strigă în gura mare că el știe destule, — numai cel sărac cu duhul (dar nu după cum se spune în cele biblice) spune că el nu mai are ce învăța, că adeca, știe totul.

Noi dorim ca învățătura Bisericii să ne-o însușim cât mai profund, spre a ne fi cât mai de folos — vieții și sufletelor noastre. — Iar noi, prin aceste rânduri macar, de folos Bisericii și apostolilor ei.

Valeriu Bora

Dumineca misionară. Anul acesta *Dumineca misionară* va fi cea din 31 Octomvrie c. Preoțimea noastră nu ne îndoim că va pregăti-o din vreme și bine, ca să aducă roadă bogată. Organul Operei pentru propagarea credinței, *Misionarul*, în numărul său din urmă dă îndrumări practice și înțelepte în acest scop, și notează că pentru o reușită cât mai deplină este a se purcede așa:

1. Anunțarea în biserică să se facă neapărat cu cel puțin 2 săptămâni înainte. —
2. Se va anunța și se va îndemna poporul nu numai cu privire la colecta materială, ci și la concursul **spiritual**: rugăciuni, împărtășiri, aceste din urmă împreunate cu indulgențe plene, dacă sunt împreunate cu înscrierea de membru. —
3. Se vor angaja la acțiune: comitetul parohial, asociațiile parohiale, copiii de școală și toți zelatorii Operei. —
4. Sâmbătă, 30 Oct., se va face spovedirea copiilor și a credincioșilor. —
5. Duminecă

31 Oct. e bine să se aibă și un preot străin, pentru a ajuta la spovediri și cu o predică. — 6. Colecta se va face nu numai în bani, ci și în materialii. Ea durează toată săptămâna, eventual și mai mult. — 7. La încheierea acțiunii, se va face o dare de seamă în fața credincioșilor, cu mențiunile cuvenite. — 8. Rezultatul colectei se va trimite, cu raport, fără amânare, comitetului (arhi)diecezan.

Colțul catehetic

Comisiunea catehetică Mitropolitană

Originea, sau primul nucleu al ei, iată cum ni-l prezintă un reportaj publicat de (*ar*) în „Cultura Creștină” (Blaj); nr. 16—17 din Sept.—Oct. 1917, p. 497:

„Conferința episcopescă din 22-3 August s'a ocupat și de chestiuni catehetice referitoare la cateheza dela școlile medii (n. b. : secundare).

Încă în 1916 Ordinariatul arhidiecezan adoptase pentru învățământul religios dela școlile medii un nou plan de studii... Acum s'a primit pentru întreaga provincie mitropolitană...

Conferința s'a ocupat și de chestiunea manualelor... Pentru compunerea acestora s'a încuviințat planul și împărțirea de muncă a unei grupări prealabile, constatatoare din *Dr. Nicolae Brinzeu* protopopul Comloșului-mare (Lugoj), *Dr. Alexandru Czipl*, prof. de religie în Năsăud (Gherla), *Ioan Georgescu* profesor de religie Beiuș (Oradea-mare) și *Dr. Alexandru Rusu*, profesor în Blaj (arhidieceză). Membrii acestei comisii, conferind mai des și supunând unei cenzuri împrumutate manuscrisele pentru manualele contemplate, vor găsi desigur calea pentru a satisface cât mai bine cerințelor moderne de cateheză...“ Etc.

Din acest început de organizare am ajuns în anul 1923 la Comisia Catehetică Mitropolitană, cu statutele aprobate din conferința episcopescă ținută la 25-26 Iulie 1923, făcând parte din ea cei suspomeniți, minus *I. Georgescu*, care trecuse între timp la „A-

stra” (Sibiu). *Dr. Alex. Rusu*, inițiatorul și promotorul cauzei, a devenit primul secretar al ei, iar președinte a fost numit un canonic — cum se cere la o asemenea instituție — *Dr. Ioan Bălan*. De atunci au trecut 20 ani, s'au schimbat președinții, secretarii, mulți s'au perândat pe la Comisiune, a mai rămas unul: *Rev. I. Moldovanu*, fostul casier la început, azi președinte. Subsemnatul mi-am cerut anul trecut absolvarea de membru, fără a mă dispensa de chestiile catehetice.

Rațiunea de a fi a Comisiei o exprimă art. 1 din Statute: „pentru îndrumarea învățământului religios de toate gradele...” Cum se face această îndrumare, o spune art. 7:

„Îndrumarea învățământului religios, Comisiunea o face prin următoarele:

a) Prin stabilirea planului de învățământ religios (general și special) unitar, obligatoriu pentru întreaga Provincie bisericească;

b) prin îngrijirea de manuale corăspunzătoare pentru toate gradele învățământului;

c) prin directivarea și controlul ce se prinde asupra mersului învățământului;

d) prin inițierea și conducerea de conferințe, și chiar congrese catehetice.”

Fiecare din aceste patru puncte este dezvoltat pe larg în articolele 13-28. Se arată ce are de făcut Comisia în chestia planului de învățământ, a manualelor, a controlului și a ținerii unor conferințe și congrese catehetice. Practica de 20 ani arată ce s'a realizat până acum, ce nu? ce merge mai ușor, ce mai greu? ce s'a încercat, ce nu? Că ce s'a făcut în chestia planurilor și a manualelor am cam văzut și o să mai revenim. În chestia controlului, coordonarea acțiunii Comisiei cu aceea a Ordinariatelor merge cam greu, prezentându-se multe deficiențe. Conferințe și congrese nu s'au ținut deloc.

Poate nu ar fi nevoie de ele? Ba e nevoie de ele ca de lumina soarelui la creșterea plantațiilor. Unde să se stabilească principiile și aplicarea lor, unde să se lămurească ideile, unde să mai învățăm câte ceva, dacă nu la asemenea conferințe și congrese?! Dacă în fiecare an s'ar desbata o singură temă, în 20 ani am fi lămurit 20 și mai multe puncte grele din domeniul catehizării. Practica rele

FOIȚA „UNIRII”

Parohul din Ars

— Modelul preotului supranatural —

(3)

Dar cum să iubești pe Dumnezeu fără să iubești sufletele? Parohul din Ars are o slăbiciune față de sârmanii păcătoși. Aleargă încurând spre el cu miile atât din Franța cât și din streinătate. Confesionalul său este cea mai numeroasă clinică de boli sufletești, cea mai minunată fabrică de convertiri ce s'a văzut pe vremea sa. El se apleacă asupra sufletelor cu milă și cu iubire; le vorbește despre dragostea lui Dumnezeu cu un accent de nespuse dragoste! Plânge asupra rănilor lor! Picură peste ele dublul balzam al lacrimilor sale și al sângelui lui Christ. Și aceste suflete se ridică vindecate. Oh, câte conștiințe turburate, murdărite, îndrăcite au intrat în această sârmană biserică și au ieșit scăpate de oaspele lor infam, redată lui Dumnezeu, libertății, bucuriei!

Însă mărturisirea nu este decât calea care duce la Isus Hristos. În Euharistie aș-

teaptă Mântuitorul pe păcătosul împăcat; ea este cina fiului răstăcit.

Parohul din Ars a fost unul dintre cei mai mari apostoli ai Euharistiei în veacul al XIX-lea. El nu cruță nici o sforțare pentru a da parohienilor săi stima și dragostea acestui Sacrament. El îi împinge spre masa altarului și practică un zel, care nu exclude prudența și tactul, acel *Compelle intrare* din Evangheliel

El, așa de simplu, așa de neînvățat, așa de disprețuitor al frazei, află asupra acestei teme divine expresii de un farmec rar, de un pitoresc neprevăzut, pe care i-le-ar invidia mulți scriitori de rasă.

L-ați auzit comparând sufletul cu albina și ostia cu floarea. Ascultați cum exhortază copiii îmbrăcați în alb pentru procesiune: „Copii, când veți arunca flori în fața Sfântului Sacrament, ascundeți-vă inimile în corfițele voastre și trimiteți-le odată cu rozele lui Isus Hristos!”

Altă dată, pentru a arăta cum reînsuflește Euharistia feroarea în sufletele amorțite, zice: „Cuminecarea face pentru suflet ca suflarea pentru focul ce începe să se stingă”.

Ascultați cum respinge obiecțiunile: „Nu spuneți că aveți prea multe de făcut. Mântuitorul n'a zis: Veniți la mine cei ce munciți și nu mai puteți. — Nu spuneți că nu sunteți demni. E adevărat, dar aveți lipsă (de sf. cu-

minecătura). Dacă Mântuitorul ar fi avut vedere vrednicia noastră, niciodată n'ar fi instituit frumosul său sacrament al dragostei. — Nu spuneți că aveți prea multe mizerii. Aș vrea să aud spunând că sunteți prea bolnavi și pentru aceea nu chemați medicul...”

Nu sunt numai femeile pe care vrea să le vadă în jurul altarului, ci și bărbații. Merge până acolo încât zice, după înțelesul său, că „oamenii (bărbații) trebuie să fie primii care să aducă omagii lui Isus Hristos în Euharistie”. De aceea și întemeiază în parohia sa o Confraternitate a Rozariului pentru femei și o Confraternitate a Sfântului Sacrament pentru bărbați.

Pe toți îi sfătuește să se cuminece des. „Noi trebuie, zicea el, să muncim în a meritarea sfintei Euharistii în toate zilele. Dacă suntem lipsiți de cuminecarea sacramentală, să o înlocuim cu cuminecarea spirituală, pe care trebuie să o facem în fiecare clipă, căci trebuie să fim totdeauna în dorința arzătoare de a primi pe bunul Dumnezeu”. Dar acest om eminent practic a înțeles că nu era suficient să împingi spre cuminecare frecventă în general și că trebuia să asigurezi o medie pentru media oamenilor. El îi sfătuia pe cei mai mulți la cuminecarea săptămânală, cuminecarea de Dumineca. Ne-a rămas dela dânsul o frumoasă predică despre „Le Bon Repas du Dimanche”.

ratelor și a conferințelor dela alte instituții (comisii, consilii) ne poate servi de exemplu.

Acestea ar constitui *adevărata îndrumare și acțiune catehetică*. În forma de azi, Comisia, am putea zice, face mai mult administrație decât acțiune. Așa s'a ajuns la anumit desinteres din partea membrilor — încât anul trecut însaș Comisia a cerut Ordinarietelor să numească membri cu mai mult interes — și la manifestații sau fenomene curioase, pe cari nu le înșirăm aci.

Firește, totul depinde de ceice stau mai aproape de conducerea Comisiei, în primul rând de președinte și secretar. De unde primul secretar a fost animatorul și inițiatorul întregii afaceri, după retragerea lui au urmat secretari tot mai apți pentru munca de birou, dar — tineri, și poate chiar refuzând preocupările teoretice — tot mai pasivi față de acțiunea contemplată. Despre președinți nu putem spune alta, decât că ei au fost numiți tot dintre blăjeni, deși statutele prevăd că ei pot fi și din alte eparhii, iar faptele au dovedit că și opere conduse de oameni din eparhiile sufragane pot prospera.

Dar cu toate că în acești 20 ani activitatea Comisiunii Catehetice nu a epuizat programul, ea a fost conștientă de rolul ei de a ordona situația catehetică la noi și toți cei ce în mod cinstit și-au dat concursul la împlinirea acestei misiuni, au binemeritat dela Biserică!

Dr. Nicolae Brinzeu

Audiatum et altera pars

Dascălitorilor de păstori

În *Unirea* apar uneori articole, în cari unii frați se apucă și judecă activitatea preoțimei, suspiciunând pe oarecari frați, că n'ar fi în rostul chemării lor. Natural, nu vrem să spunem că peste tot nu ar avea dreptate; că n'ar fi cazuri. Nu. Dar...

Constantin cel Mare spunea: „Greșelile preoților nu e bine să fie date publicității, ca nu cumva din aceasta alții să-și ia libertate la păcate“. Cine-i pune pe

acești confrăți, dascălitori, judecători? De ce nu văd bârna în ochii lor? De ce nu se vindecă pe sine? De ce cugetă rele întru inimile lor? De unde știu ei că sunt mai buni azi, ori mâne? Face impresie când un preot dăscălește pe altul în public, că este dornic de înaintare, și neavând alte calități, împinge pe altul înapoi.

Preoțimea și-a făcut și își face datoria. Istoria noastră este istorie de „sate și preoți“. Prestigiul preoțimei nu este permis să fie știrbit prin dăscăliri de acestea. Că nu fiecare preot e desăvârșit, e lucru de sine înțeles. Cine-i fără păcate? Suntem oameni. Nu judecați. „Domnul vede inima“ (1 Reg. 1, 15). De unde știm, că „omul acesta este păcătos“ (Ioan 9, 24).

Pentru a judeca, după sf. Toma de Aquino, trebuie să avem putere, să fim puși pentru rolul acesta. Cine-i pune? Chiar și cei puși trebuie să judece cu spiritul blândeței, și au chemarea de a înțări și ridica moralul nu cu asprime și pedepse. Pedepsit-a Domnul pe apostolii, cari au cerut mărire, ori au adormit în grădina Getsimani?

Doctorul angelic ne mai spune, că trebuie să cunoaștem lucrurile, când judecăm. Cunoaște judecătorul improvizat acestea? De unde? A făcut investigații la fața locului? Nu vreau acești dascălitori să știe de greutățile preotului? Preotul, ca să poată trăi, muncește cu mâinile. Cu ce se încălță, ce îmbracă, cu ce își crește familia? Câte năcazuri nu au acești heloși ai culturii și moralității la sate?

Faptul că stau izolați de confortul lumii, este o jertfă, care trebuie apreciată. Ori să mai înșirăm greutățile catehizației, mizeria, când iarna în aceiaș odaie — în lipsă de lemne — e bucătărie, dormitor, prânzitor, salon și cancelarie.

Acelaș sf. Toma de Aquino ne învață că, în locul al treilea, trebuie să judecăm după dreptate. Drept și adevăr e ceea ce este în conformitate cu rațiunea divină. Vrea Dumnezeu să fie judecat preotul după rațiunea culărui frate, care rațiune

nu credem, să aibă criteriul infalibilității? „Cine vă vatămă pe voi, vatămă lumina ochilor mei“ (Zach.).

Aparențele înșeală. De unde putem ști, că preotul, pe care-l socotim „nămit“ și „păstor numai de Duminecă“ n'ar avea suflet nobil, n'ar avea suflet de înălțare, gata de supremul sacrificiu, dacă mâne i-se cere?

După mentalitatea acestor dascălitori și Domnul nostru Isus Hristos ar ieși rău, ba că a beut vin, ba că a intrat unde nu trebuia; ba că s'a bătut în biserică!

Nu judecați, să nu fiți judecați. Sunt alte probleme de discutat. Morală preoțimei să facă cei chemați. Avem superiori competenți.

I. Oprinca

Din Spania. În 29 Iulie a anului în curs, s'a publicat o Lege în Spania, după care se orânduiește și se regularizează învățământul superior în Universitățile spaniole în spiritul tradițional, cu scopul ca Universitatea să fie, cum a fost și în trecut, un centru de adevărată formare și educare a tinerimii spaniole în sensul catolic și național. Iată ce se spune în preambulul Legii în legătură cu drepturile Bisericii:

„Legea, pe lângă că recunoaște drepturile Bisericii chiar și în învățământul universitar, vrea mai presus de toate ca însași Universitatea Statului să fie catolică, și în consecință toate activitățile ei să fie bazate pe Dogma și Morala creștină și pe cele hotărâte de sfințele canoane în legătură cu învățământul. Acuma pentru prima oară, după mulți ani de laicism, în aulele universitare va fi obligatoare cultura religioasă superioară. În toate Universitățile se va întocmi ceea ce, după strălucita enciclică a lui Pius XI despre învățământ, — „Divini illius Magistri“, e indispensabil pentru o adevărată educație, și anume: o atmosferă de pietate care să contribuie la plămădirea formațiunii spirituale în toate actele vieții studentului“.

Apoi, în art. 3 se spune: „Universitatea, inspirându-se din sentimentul catolic, consub-

Vă reamintesc în trecere cu cât zel a predicat sfințirea Duminecii. Era unul din subiectele asupra cărora revenea de cele mai deseori. Rugăminti și amenințări, nimic nu cruța pentru a face să fie respectată dumnezeiasca poruncă. Dar aceasta zi de sărbătoare, dorea ca să fie consacrată și îmbalzamată de cuminecarea matinală. Toemai într'o zi când trebuia să vorbească despre a treia poruncă, a fost silit să pronunțe acea naivă și emoționantă predică: *Le Bon Repas du Dimanche* (Bunul Prânz de Duminecă).

Permiteți-mi să vă citesc câteva pagini din această vorbire; veți regăsi acest cuvânt înflăcărat, arzător, îmbătat de Dumnezeu, care a răsunat adeseori în această biserică:

„Nimic nu este așa de frumos, fiii mei, ca un suflet curat, ca un suflet hrănit din Dumnezeul său. Purificați-vă deci printr'o bună spovedanie, și în fiecare Duminecă dați-i sufletului un prânz bun.“

„Vedeți, fiii mei: toată săptămâna aduni, împrumuți, cumperi, vinzi. Bine, dar toate acestea sunt pentru cadavru. Aranjați-vă deci de așa încât să puteți face odată pe săptămână ospăț bun pentru sufletul vostru nemuritor!“

„Și când se face acest bun ospăț, fiilor? Dumineca cel puțin. Oh, zi a bunului ospăț. Știu prea bine că nu vi-se impune decât odată pe an, la Paști; dar trebuie, oare, să te faci conștient pentru a fi fericit? Și când poți face

în fiecare zi un prânz divin, trebuie oare să ai rău gust pentru a nu-l lua?...“

„Prânzul de pe masa altarului, fiilor, e bunul Dumnezeu în noi. Înțelepții antichității nu puteau să înțeleagă acest lucru extraordinar: ei spuneau că Dumnezeu era prea mare pentru a se intrupa, pentru a se da, pentru că nu știau până unde poate merge bunătatea acestui mare Dumnezeu.“

„S'au văzut buni creștini care-și uitau de trupul lor: nu e oare mai bine așa decât să fii ca acei răi creștini care-și uită de suflet, ca acei mondeni care nu se cugetă niciodată decât la materie?“

„Iată-i pe cei ce vără în stomacul lor hrana cea mai bogată și mai delicată: ei bine, care îi va fi rodul? La sfârșitul sfârșitului, un cadavru ce se va duce la cimitir.“

„Noi, creștinilor, drept roadă a hrănirii spirituale, noi avem sufletele mântuite, avem cerul, și chiar trupul transfigurat.“

„Oh, fiii mei, înțelegeți? Să te urci la cer! să te umpli de Dumnezeu!“

„Omul este așa de mare, fiii mei, așa de mare încât se ridică până la umerii lui Dumnezeu...“

„Trupul meu mănă după cum îi e poftă; dar sufletul? Dacă nu-i e foame, înseamnă că e foarte bolnav...“

„Oh, fiii mei, să iubim pe Dumnezeu, să trăim din Dumnezeu, să-i servim lui Dumnezeu. Fiilor, aceasta este fericirea!“

Nu e sufletul unui sfânt care vibrează în aceste accente ipflăcărâte? Cum să rezisti unor sfaturi date cu această căldură și cu această uncție într'adevăr dumnezească? Nici nu se putea rezista: Sâmbăta, lumea îi asedia confesionalul mai mult decât în alte zile, iar Dumineca în fața mesei sfântului altar era o lungă defilare de comunicanți, cari înveseleau inima bunului păstor ca și inima lui Christ.

Iată cum a fost parohul din Ars apostolul Euharistiei. Dacă ar trebui să-l zugrăvesc, eu cred că l-aș reprezenta de preferință cu sfântul potir în mână, ridicând sfânta ostie și zicând poporului: „Oh, poporul meu; trupul Domnului nostru Isus Hristos să-ți păstreze sufletul pentru viața veșnică“. Oh, da, trupul Mântuitorului e într'adevăr păzitorul sufletelor, mântuirea lumii, dușmanul temut al diavolului. Toemai pentru că a urmărit pe satana cu sfânta ostie în mână, parohul din Ars l-a învins deplin.

Iată, Domnilor, punctul culminant al ministerului acestui adevărat preot: e unul dintre acele asupra cărora ne este mai ușor și mai necesar de imitat. Să fim, și noi, apostoli ai cuminecării dese și în mod particular al cuminecării săptămânale pentru oameni...“

Să nu ne lăsăm opriți de triste prejudecăți care circulă în anumite părți, și care sunt înjurioase pentru Euharistie. S'a spus că

stanțial cu tradițiunea universitară spaniolă, își va acomoda învățământul Dogmei și Moralei catolice și Normelor Dreptului Canonic în vigoare". Și în art. 6: „Universitatea Spaniolă se pune sub ocrotirea Sfântului Toma de Aquino, în a cărui sărbătoare nu se vor ține cursuri ci se va sărbători cu acte religioase și academice". În art. 9: „Statul Spaniol recunoaște Bisericii drepturile de învățământ pe care le are, — în materie universitară, după Sfintele Canoane și după cum se va hotări la timpul său printr'un acord între ambele supreme Puteri".

Precum se vede, actuala cărmuire spaniolă, înțelege să ia măsuri integral creștine, nu numai spoite cu ceva ce seamănă a creștinism.

Știri mărunte

Au reînceput audiențele la Vatican. După cum știe agenția *Rador*, autoritățile Vaticanului au făcut cunoscut că Sf. Părinte, începând cu 1 Octombrie, va acorda din nou obișnuitele audiențe.

Obolul iubirii creștine. Ultimul număr al organului de publicitate *Misionarul* dela Lugoj încreștează cu mândrie că anul trecut s'au primit: un milion patru mii trei sute șasezeci și patru Lei, pentru misiunile externe. Din această sumă Arhiepiscopia a dat 729.800 Lei.

Nouii indulgențe înnoite de Vicarul Domnului. Preafericitul Părinte, în ziua de 17 Iulie c., a conces tuturor dreptcredincioșilor ce vor rosti cu evlavie invocarea: *Doamne mântuiește-ne că pierim*, indulgență parțială de 100 de zile, ori de câte ori cei ce o rostesc vor stârni în suflet părerea de rău pentru păcate, și o indulgență plenară dacă, pe lângă condițiunile obișnuite, (mărturisire, cuminecare și 6 Tatăl Nostru, Născătoare, Și acum, la intenția Sf. Părinte) va fi rostită zilnic, timp de o lună de zile.

Locale. Duminica viitoare, a IV-a după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală p. *Augustin Folea*, canonic mitropolitan.

Praznic luminat la Feisa. Fruntașa parohie Feisa din distr. Târnăveni, deși e una dintre cele mai sărace comune din județ, la stăruințele neobositului său păstor, p. Iovu Popa, și cu jertfele credincioșilor, a reușit să aibe o biserică cum rar se

poate întâlni pe satele noastre. După abia 5 ani dela consacrarea ei, vrednicii poporeni și-au procurat două clopote mari, cari au fost sfințite Duminică, 3 Oct., de I. P. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu, Adm. Apostolic al Arhidiecezei, asistat de către Reverendisimii Nicolae Popp și Augustin Folea, canonici mitropolitani, Mon. Eugen Arieșanu, protopop tractual, Mon. Liviu Costea din Boziaș și alți preoți, p. Dr. Sept. Todoran și Dr. I. Vesa, profesori de teologie, ca diaconi. A fost de față și d. prefect al jud. Târnava-Mică, Dr. Iosif Pop, Dr. Traian Denghel, primpretor și altă multă lume aleasă.

Misiuni populare. Credincioșii p. A. Marcu din Orosia au avut parte de neuitate bucurii sufletești cu ocazia primelor misiuni ținute în zilele de 12—17 Sept. a. c., de p. Vasile Dardai, ieromonah basilian. S'au înregistrat 325 apropieri de Sfintele Taine și au fost primite sărbătorește în Reuniunea mariană 52 membre. La mărturisiri a ajutat și preoul locului. Binecuvântat fie Domnul pentru toate!

† **Terezia Maior n. Cornea**, o venerabilă pildă de mamă creștină și română, a adormit în Domnul, la Reghin, în teritoriul cedat, Miercuri 6 Octombrie, într'al 91-lea an al vieții și al 16-lea al văduviei. Innormântarea i-s'a făcut Vineri 8 Octombrie: O deplâng fiii: Olivia m. Rațiu, Augustin Maior profesor universitar Cluj-Timișoara, Iuliu Maior canonic mitropolitan Blaj, Ana Reghin, Gheorghe Maior director de bancă, — cărora le exprimăm și pe această cale sincerele noastre condoleanțe. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Vasile Abuseanu**, profesor, și-a dat credinciosul său suflet în mâinile Creatorului în 29 Sept. 1943, în Târnăveni, în anul 54 al vieții sale. — Odihnească în pace!

CARTI & REVISTE

A. PLAIANU: *Istoria Bisericii.* (Pentru cl. IV. a școlilor secundare). Blaj 1943. Pagini: 170. Prețul: 190 Lei.

Manual de școală, scris de un om al școlii, cu simț pedagogic și priceput în mănuirea condeiului. Pe lângă aceea cu gust tipărit, pe hârtie bună, și cu multe chipuri norocos alese, cari fac și ele pe elev să-și întipărească mai bine în minte lecția de învățat. Ceeace înseamnă mult atât pentru elev, cât și pentru dascălul său.

IOAN MICLEA: *Filosofile și Filosofia Creștină.* — Pentru ce este Tomismul Filosofia Creștină? Blaj. 1943. Pagini: 54. Prețul: ?

Nu există surzenie mai cumplită ca a celui ce nu vrea să audă. A bate toaca la urechea acestuia e o adevărată cauză desperată. Și cam asta o face p. Miclea: bate toaca la urechea d. Em. Vasilescu dela *Gândirea* bucureșteană. Subtitlul lucrării arată gândul care-l paște pe autor. Cetitorii de bunăcredință adâncindu i rândurile limpezi, obiective și lipsite de ironii ieftine, îi vor da dreptate. Așa că osteneala Sf. Sale nu va fi zadarnică, cel puțin din partea acestuia.

Eroismul misionar: Trad. din franțuzește de T. Racovițanu. Blaj. 1943. Pagini: 58. Prețul: 40 Lei.

Stăpân pe limba textului original, și abil tălmăcitor, p. T. Racovițanu face un serviciu nespuse de prețios lumii noastre binecredincioase, care va afla din această tipăritură întremătoare de suflet și înălțătoare de inimă, ce sunt și ce fac misionarii Romei papale — E o lectură nu se poate mai potrivită tocmai pentru luna Octombrie, cea cu Duminica misionară.

V. STANCIU: *Ep. Petru Pavel* Arh. Blaj. 1943. Pagini: 63. Prețul: 50 Lei.

E a doua broșurică din seria *Oamenii Blajului*. Scrisă cu iubire față de cel a cărui vieată o povestește, și cu nerv scriitoricesc, e de prevăzut că va răpunde din plin rostului care a chemat-o în ființă, spre bucuria iscusitului său tichitor și binele celor ce-i vor depăna paginile.

ȘCOALA NORMALA ROMÂNĂ UNITĂ DE INVĂȚĂTOARE — BLAJ

Catedră vacantă

La Școala Normală de fete din Blaj, este vacantă *catedra II de educație fizică.* — Cei care doresc să ocupe prin suplinire această catedră, trebuie să îndeplinească condițiunile cerute de legea generală a învățământului secundar, precum și condițiunile Legii speciale, care regulează raporturile dintre școlile confesionale române și Ministerul Culturii Naționale.

Tot la această școală este vacantă *catedra I-a educația fizică* a cărei titulară e delușată în familie.

Cererile însoțite de acte se vor înainta Mitropoliei Române Unite din Blaj, până la data de 15 Octombrie 1943.

Blaj, 6 Octombrie 1943.

DIRECȚIUNEA

catolicismul nu era bun decât să facă comuncanți și nu oameni. E aci o confuzie, Domnilor! Dacă cuminecarea ar fi bine făcută, ea ar pătrunde viguros caracterele, și, de fapt, aceia dintre catolici care arată mai multă energie, sunt aproape totdeauna cei ce se cuminecă des și bine, ca de Sonis, ca Lamoricière, ca Veillot, ca Ozanam, ca Montalembert. S'a spus nu de mult că ne-ar trebui oameni de principii și nu oameni de devoțiuni! Ca și cum ar fi opoziție între adevăratele devoțiuni și principii! Fără îndoială, nu ne trebuie devoțiuni farisaice, sau superstițioase, sau puerile. Dar sfânta cuminecare primită des și cu fervoare e o devoțiune substanțială și puternică; e însăș inima acestei religii sublime care adoară pe Dumnezeu în spirit și adevăr, și în afară de care nu sunt principii solide și durabile. Ceeace trebuie să spunem, e deci că ne trebuie oameni de principii, susținuți și inspirați de vigoase devoțiuni, și în mod particular de devoțiunile Euharistice.

Să nu ne lăsăm invadați de aceste sofisme. Să ne reamintim că cuminecarea este cel mai mare mijloc de sfințire dat lumii; că Isus Hristos ne poruncește să mâncăm adeseori această pâine dătătoare de viață, că Biserica ne roagă să primim Euharistia tot la opt zile, și că Sfântul Părinte, făcându-se ecoul tradiției catolice, încă recomandă în mod solemn acest obicei.

Pentru a ne face apostolii cuminecării săptămânale, va trebui să ne sdrobim, să predicăm, să ascultăm mărturisirile și să ne lăsăm asediați de o mulțime adeseori indiscretă. Dar pentru un om care iubește pe Mântuitorul, jertfa pe care o întâlnește în apostolie este un motiv în plus pentru a i-se dedica cu tot zelul.

Să nu ezităm în a hărțui sufletele. Câte odată, printr'o falsă discreție, printr'o timiditate deplasată, ni-e teamă că le displacem. Să ne reamintim sfatul Sfântului Pavel: *Argue, increpa, obsecra, in omni patientia*; și acela al Mântuitorului: *Compelle intrare.*

Iată, Domnilor, învățăturile pe care ni-le dă parohul din Ars. Ne sunt foarte dulci, nu-i așa, să le auzim aci unde glasul său a răsunat așa de des. Aci s'a seurs într'adevăr viața sa apostolică între Dumnezeu și suflete. Iată biserica pe care a imbalzamat-o cu virtuțile sale și cu rugăciunea sa. Dacă corul ei a fost spart pentru a-l face să comunice cu maiestoașa bazilică, s'au lăsat neatînse toate părțile vechi. Iată vechea și bătrâna sacristie cu confesionalul în care bunul paroh asculta pe cei infirmi, cu mobila pe care își compunea omiliile sale câteodată așa de greu. Iată capela Ingerilor, și cea a sfintei Filomena, unde se săvârșiră atâtea minuni încât taumaturgul alarmat în modestia sa rugă naiv pe mica sa sfântă să meargă să opereze altun-

deva. Iată capela sfântului Ioan Botezătorul despre care zicea: „*Dacă s'ar ști tot ceea ce s'a petrecut în această capelă, nu și-ar plânge nimeni niciodată pictorul aci!*” Acolo mărturisii el într'adevăr timp de optzeci de ani până la optzeci de mii de persoane pe săptămână la capela Preacuratei Fecioare Maria și aceea *Ecce homo*, unde trimitea păcătoșii să-și plângă păcatele în fața lui Christ suferind. Iată, între aceste două capele, micul amvon unde-și țineau lecțiile de catehism, și, în față, marele amvon de pe care predica. Și iată însfârșit, între cele două amvoane, sub o modestă petură, rândul șiștele de neprețuit, trupul sacru al venerabilului preot pe care Biserica, nădăjduim, nu va întârzia să-l așeze printre sfinți. (Acest discurs a fost ținut în 1900, iar parohul din Ars a fost beatificat în 8 Ian. 1905 și Canonizat în ziua de 31 Mai 1925. N. Tr.).

Oh, apostol admirabil, dacă ai făcut atât de bine în această biserică, dacă ai și combătut așa de eficace împărăția lui Satan, aceasta se datorște faptului că ai fost omul rugăciunii, pierdut în Dumnezeu, iradiat din flacăra Euharistiei - mijlocește dela Dumnezeu pentru țara noastră preoți sfinți, deoarece preoții sfinți sunt cei ce fac popoarele cuminiți și creștine.

Urmează)

Trad. Ioan Vultur